

1. ILLIK - NEM ILLIK? A NYELVI ILLEMRE VONATKOZÓ MEGNYILATKOZÁSOK KÜLÖNBÖZŐ NYELVTÖRTÉNETI KORSZAKOKBAN (ILLEMTANKÖNYVEK, NYELVMŰVELŐ ÍRÁSOK, NYELVKÖNYVEK, BLOGOK STB.)

1.1. A NYELVI ILLEMRŐL

BRAUCH Magda: Nyelvi illem – régen és ma. In: Erdélyi Toll, 2013. 1. sz. 102-112. p.
http://epa.oszk.hu/02200/02203/00015/pdf/EPA02203_erdelyi_toll_2013_1_102-112.pdf

DOMONKOSI Ágnes: A nyelvi udvariasság kérdése a magyar nyelvtudomány történetében.
In: Magyar nyelvjárások, 1999. 37. köt. 157-166. p.
<http://mnytud.arts.unideb.hu/mnyj/37/index.html>

KERTÉSZ Manó: Szállók az Úrnak. Az udvarias magyar beszéd története. Bp. 1996. 256 p.
Ld. még: Bp. 1932.
<http://mek.oszk.hu/16600/16687/16687.pdf>

KÖVÉR Péter: A nyelvi udvariatlanság, az udvariasság és az irónia megnyilvánulása a két nemnél. In: Nyelvvilág, 2011. 11. sz. 23-27. p.

Ön hülye vagy maga hülye. A magázás története.
<https://www.nyest.hu/hirek/tegezhetem-ont-a-magazas-tortenete>

MAGYARLAKI Józsefné: „Szólj! S ki vagy, elmondom”. In: Nyelvi illem - nagyszüleink kiskorában. Válogatás a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma anyanyelvi pályázataiból Szerk. Balázs Géza, Grétsy László. Bp. 2001. 97-110. p. (Közösségi nyelvi kultúránk; 1.)

NÉMETH, Luca Anna: A nyelvi udvariasság kérdése a Magyar Nyelvőr dualizmus korabeli évfolyamaiban. In: Magyar Nyelv, 2015. 2. sz. 189-203. p.
http://www.c3.hu/~magyarnyelv/15-2/NemethLA_15-2.pdf

Nyelvi illemtan. Szerk. Deme László, Grétsy László, Wacha Imre. Bp. 1999. 510 p.

PUSZTAI Ferenc: Tegezés és magázás a XVIII. század első felében. In: Magyar Nyelv, 1967. 3. sz. 297-307. p.

RÓNAKY Edit: Ajándékba kapott anyanyelv. In: Nyelvi illem - nagyszüleink kiskorában. Válogatás a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma anyanyelvi pályázataiból Szerk. Balázs Géza, Grétsy László. Bp. 2001. 145-161. p. (Közösségi nyelvi kultúránk; 1.)

SINOR Dénes: A magyar nyelv udvariassági formái a két világháború közti időben. In: Jelentéstan és stilisztika. Bp. 1874. 545-552. p. (Nyelvtudományi Értekezések; 83.)

1.2. NYELVI ILLEM AZ ILLEMTANKÖNYVEKBEN

DALI Sándor: Mindenki viselkedik. Sepsiszentgyörgy, 2015. 161-178. p.

DOMONKOS Ágnes: A megszólítás és a nyelvi kapcsolattartás kérdése illemtankönyveinkben. In: Módszertani Közlemények, 2001. 5. sz. 202-206. p.

FÜRSTNÉ KÓLYI Erzsébet: Hogyan viselkedjem. Hasznos tanácsok tizenéveseknek és szüleiknek. Bp. 1994. 16-42. p.

GEDÉNYI Zsuzsanna: Édes anyanyelvünk. In: G. Zs.: Zsuzsi néni illemtankönyve. Örök értékek nyomában. Bp. 2003. 216-231. p.

GÖRÖG Ibolya: Viselkedéskultúra. És egy kis protokoll. Eger, 2008. 16- 19., 35-47. p.

GRÉTSY László: Egy kis nyelvi illemtan. In: Házibulit rendezek. Szerk. Balogh Miklósné. Bp. 1986. 47-60. p.

Illemtankönyv diákoknak. Összeáll. Balogh László. Debrecen, 2002. 40-76., 100-104. p.

KOVÁCS Judit - OSVÁT Katalin: Nemcsak illemtan... Bp. 1978. 13-37. p.

KÖVES J. Julianna: Illik tudni. A kulturált viselkedés szabályai. 15. jav., bőv. kiad. Bp. 2005. 21-45 p.

A művelt és udvarias ember. A társas viselkedés szabályai a magyar nyelvű életvezetési és illemtankönyvekben, 1798-1985. Szöveggyűjtemény. Szerk. és a bevezetést írta Fábri Anna. Bp. 2001. 275 p.
Szövegközlésekkel.

A pesti művelt társalgó. Sajtó alá rend., az utószót és a jegyzeteket írta Szablyár Ferenc. Bp. 1986. 35-46. p. (Magyar Hírmondó)
A pesti művelt társalgó 1857. 1889. 1898. kiadásai alapján.

MÉHES András: Társalgó. Nélkülözhetetlen vezető a társaságban és az egész életen keresztül. A teljesen átd. változat 3. kiadásának újranyomása. Bp. 2007. 75-76. p.
Eredeti kiadása: Bp. 1904.

RÉCZEY Ferenc - PEKARY Dagmar - GONDI Ferenc: Etikett, társasélet, protokoll. A hazai és a nemzetközi érintkezés szabályai egykor és ma. Bp. 1960. 54-67. p.

1.3. NYELVMŰVELŐ ÍRÁSOKBAN

BALÁZS Géza - PÖLCZ Ádám: Udvariasság. 2. bőv. kiad. Bp. 2017. 292 p.

HERNÁDI Miklós: Kinek nevezzek? In: A viselkedéskultúráról. Szerk. S. Nagy Katalin. Bp. 1984. 125-130. p.

KOMORÓCZY György: Nyelvi illem. In: K. Gy.: Édes anyanyelvünk. Nyelvművelő cikkek. Csíkszereda, 2009. 67- 85. p. (Bibliotheca Transsylvanica; 65.)

LADÓ János: Köszönés és megszólítás napjainkban. In: Magyar Nyelvőr, 1958. 4. sz. 422-430. p., 1959. 1. sz. 23-36. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelvor_1958/?pg=453&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.hu/hu/adt/>

http://real-j.mtak.hu/6046/1/MagyarNyelvor_1959.pdf

LŐRINCZE Lajos: Hogy szólítsam? Hogy nevezzem? In: L. L.: Nyelvőrségen. Bp. 1968. 87-112. p.

LŐRINCZE Lajos: Udvariasság a nyelvben. In: Édes anyanyelvünk. Szerk. Lőrincze Lajos. Bp. 1972. 385-387. p.

Nyelvművelő kézikönyv. Főszerk. Grétsy László, Kovalovszky Miklós. 2. kiad. Bp.

1. köt. A-K. 1983. 1294, 1 p.

2. köt. L-Zs. 1985. 1291 p.

Vonatkozó részek.

Nyelvünk világa. Vál. és szerk. Kovalovszky Miklós. Bp. 1978. 323-329. p.

SIMONYI Zsigmond: Az udvariasság nyelve. In: Magyar Nyelvőr 1911. 1. füz. 1-8., 4. füz. 149-155. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelvor_1911/?pg=4&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<https://www.arcanum.hu/hu/adt/>

Szépen magyarul, szépen emberül. Szerk. Bachát László. Bp. 1987. 176 p.

SZIKORA Katalin: Mi illik az információs sztrádán? Bp. 2002. 36 p.

TOLCSVAI NAGY Gábor: Durva megszólítások. In: Nyelvművelő kis tükör. Szerk. P. Kovács Imre. Celldömölk, 1991. 125-126. p.

1.4. NYELVKÖNYVEKBEN, TANKÖNYVEKBEN

Egymás között. Kommunikáció és illem az általános iskola 3. osztálya számára. Szerk. Zsolnai József. Bp. 1993. 104 p.

MATICSÁK Sándor: Megszólítás, köszönés és névhasználat a finn és magyar nyelvkönyvekben.

<http://finnugor.arts.unideb.hu/adatok/maticsak/pdf/038-Megszolitas-HB06.pdf>

Ne sajnálja a száját kinyitni. Társadalmi szokások a nyelvkönyvek tükrében. Vál. és sajtó alá rend. Szabó G. Zoltán. Bp. 1978. 330 p. (Magyar tallózó)

PAP Andrea: Hogyan legyek udvarias magyarul? Az udvarias nyelvi viselkedés kérdései magyarul beszélő olasz anyanyelvűek esetében. In: Hungarológiai Évkönyv, 2016. 1. sz. 39-48. p.

http://epa.oszk.hu/02200/02287/00017/pdf/Hungarologiai%20Evkonyv_17_039-048.pdf

PAP Andrea: Udvariasság a magyar és a magyar mint idegen nyelvben pragmatikai aspektusból. In: A hungarológia ma. Nyelvészet, kultúra és oktatás. = Hungarologia dzisiaj. Jezykoznanstwo, kultura i dydaktyka. Szerk. Koutny Ilona et al. Poznan, 2017. 111-118. p.

<http://mek.oszk.hu/18200/18248/18248.pdf>

WALLENDUMS Tünde: Nyelvi udvariasság és szociokulturális ismeretek a napjainkban használatos olasz nyelvkönyvekben. In: Modern Nyelvoktatás, 2004. 2-3. sz. 87-101. p.

ZSOLNAY József - MÁTÉ Magdolna: Nyelvi - irodalmi - kommunikációs program. Az illem tanítása. In: Tanító, 1986. 4. sz. 1-3.p.

1.5. NYELVI ILLEM A BLOGOKBAN

ANDÓ Éva: E-nyelv. Netbeszéd. Az elektronikus kommunikáció nyelvi jellemzői.

<https://docplayer.hu/23044625-Ando-eva-e-nyelv-netbeszed-az-elektronikus-kommunikacio-nyelvi-jellemzoi.html>

BÓDI Zoltán: A blogok nyelvészeti aspektusai.

<http://e-nyelvmagazin.hu/2010/09/10/a-blogok-nyelveszeti-aspektusai/>

Férfiak és nők. Illem, etikett.

<http://polgarlili.blogspot.com/2009/11/ferfiak-es-nok-illem-etikett.html>

Gondolatok a netnyelvről.

<http://e-nyelvmagazin.hu/2018/09/07/gondolatok-a-netnyelvro/>

Illem és etikett

<https://www.nyest.hu/hirek/kereses/Illem+%C3%A9s+etikett>

Kinek hogyan illik köszönni?

https://mrfoster.blog.hu/2017/10/01/kinek_hogyan_illik_koszonni

PORKOLÁB Ádám: Webnapló vagy blogbiznisz. A blogoszféra nyelvezete. In: E-nyelv.hu Magazin, 2016. 4. sz. 135-142. p.

<http://e-nyelvmagazin.hu/2016/11/30/webnaplo-vagy-blogbiznisz-a-blogoszfera-nyelvezete/>

Összeállította:
Horváthné Kupi Ildikó